

dul Ardealului. Cu acest prilej d-se a putut obține și informații mai bogate cu privire la descoperirea monetară de acolo, informații pe care le-a comunicat într-o ședință a Institutului de istorie națională din București, ținută în luna Iunie 1947. Din ele rezultă că la Voșcani s'au făcut în mai multe rânduri descoperiri de monete dace, unele de tip vrâncean, altele diferite. De asemenea că numărul pieselor găsite a fost uneori foarte mare și că odată descoperitorii au ajuns în fața justiției. Prin urmare din cercetarea dosarelor instanței respective s'ar putea obține informații mai bogate și mai precise asupra împrejurărilor descoperirii și a soartei ce au avut monetele găsite.

În legătură cu atribuirea pieselor descrise mai sus din tezaurul dela Voșcani tribului dac din Vrancea, țin să precizez, că până în anul 1939 nu se publicaseră în lucrările de specialitate decât 3 monete de acest tip (*Dessewffy barbar penzei* nr. 563, 885 și 1303; Pink, *Die Münzprägung der Ostkellen und ihrer Nachbarn* p. 62 și fig. 157-158 și 159 (care sunt aceleași din *Dessewffy*). Toate au fost atribuite fără motive serioase, Dacilor din Serbia. Cum însă în Vrancea s'au găsit monete de acest tip în număr mult mai mare, din mai multe emisiuni și strânse în tezaure, este normal să le considerăm ca provenind dela Dacii de aici și ca fiind tipul monetar specific al acestora. În orice caz problema nu se va putea lămurii definitiv, decât după ce se va cunoaște mai de aproape descoperirea dela Voșcani și dacă se vor găsi și în alte localități din Vrancea monete de acest tip.

UN TALER COMEMORATIV ELVEȚIAN

de ILIE ȚABREA

În Elveția se respectă și astăzi tradiția de a se comemora anumite evenimente importante prin baterea unor frumoase monete jubiliare. Ultima monetă de acest fel este un taler artistic executat, bătut cu ocazia renumitelor serbări păstorești ce au avut loc în Septembrie 1946 la Unspunnen lângă Interlaken, în Elveția centrală.

Primele serbări păstorești au avut loc în Elveția în anii 1805 și 1808 și au fost provocate de situația politică și socială de pe acea vreme. Se știe că revoluția franceză distrusese temeliiile vechii confederații elvețiene, în care seniorii și latifundiarii jucaseră un rol de frunte, iar cla-

sele de jos s'au ridicat din ce în ce mai mult, ajungând să aibă influență tot mai mare asupra treburilor publice.

Din cauza situației astfel create, nobilimea de până atunci a simțit nevoia de a arăta lumii că toate clasele sociale din (ținuturile elvețiene și în special țărani și orașenii, se înțeleg și se împacă bine între olaltă. Pentru aceasta au convocat la Interlaken, la ruinele Unspunnen (în Enveția centrală) o mare serbare păstorească, cu scopul de a cultiva prietenia, unirea și înțelegerea dintre toate clasele sociale din toate cantoanele, de a reintroduce vechile jocuri și obiceiuri locale și de a imobiliza cântecelele poporului de la țară.

La serbări a asistat și multă lume străină. Astfel a asistat și cunoscuta scriitoare franceză d-na de Staël, precum și pictorița franceză d-na Elisabeta Vigée-Lebrun. Ambele și-au descris impresiile cu care au rămas dela această serbare, prima în „Serisori din Germania”, iar a doua în „Amintiri din viața mea”.

Tot atunci, pictorul Franz Niklaus König a făcut diferite desene care s'au păstrat până astăzi, iar împreună cu pictorul Georg Volmar a făcut și un frumos tablou în ulei, după o schiță a artistei Elisabeta Vigée-Lebrun, tablou care redă destul de pitoresc serbarea dela 1808.

La serbările dela 1805 s'a bătut și un taler frumos de argint, pe care doamnele din înalta societate îl atârnavă, cu panglici de mătăasă, de pieptul câștigătorilor la jocurile ce au avut loc la acele serbări. Talerul avea pe față un păstor alpin sunând din buciium, reprodus după un desen al lui Niklaus König.

Contrar dorinței și intenției organizatorilor serbărilor dela 1805 și 1808 de a se repeta aceste serbări la intervale destul de scurte, ele n'au fost repetate decât în anii 1895 și 1905.

În anul 1926 a luat ființă Societatea Elvețiană a Costumelor, cu scopul de a cultiva costumele, cântecele și obiceiurile poporului. Societatea a luat un mare avânt, iar astăzi numără peste 13.000 de membri. Această societate a luat inițiativa pentru a reinvia și a comemora renumitele serbări dela Unspunnen dela 1805 și 1808 și astfel a organizat în Septembrie 1946, tot la Unspunnen, o mare serbare păstorească, după modelul vechilor serbări. Păstorii buciumași au jucat un rol important, precum îl jucaseră și la 1805 și 1808.

Pentru a repeta întocmai primele serbări, organizatorii serbărilor dela 1946 au hotărât să se bată și de data aceasta un taler fru-

mos, așa cum se bătușe atunci, dar cu o legendă referitoare la serbările de acum. Planul lor s'a putut realiza ușor, deoarece în colecția de monete a muzeului istoric al cantonului Berna s'a păstrat un astfel de taler.

Banca Națională Elvețiană a arătat înțelegere pentru această frumoasă inițiativă și a pus la dispoziție aurul și argintul necesar. După ce departamentul finanțelor a fost și el de acord, monetăria din Berna, unde se bat și cunoscuții și frumoșii „Vreneli” de aur, s'a declarat dispusă să bată talerul dorit și să-l prevadă cu semnul său de garanție; iar cunoscutul sculptor monetar Emil Wiederkehr din Lu-

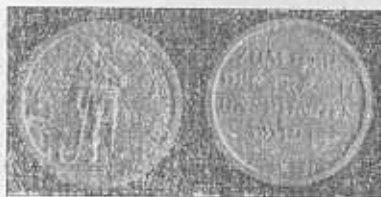

Fig. 3.

cerna, care a făcut desenul și pentru minunatul taler „St. Jakob”, despre care am vorbit altă dată, a făcut desenul și pentru noul taler, care apoi a și fost bătut. El se prezintă astfel:

Avers: un păstor alpin elvețian, cu buciumul în mână, așa cum era și pe vechiul taler, și legenda circulară ZUR EHRE DER HEIMAT (pentru cinstirea patriei).

Revers: Legenda ZUM LOBE — DER TRACHT — UNSPUNNEN — A. D. 1946 (pentru lauda costumului — Unspunnen — anul Domnului 1946)

Acest taler este puțin mai mare decât moneda elvețiană curentă de 5 franci, are un diametru de 32 mm. și o greutate de 27 gr. și este de două feluri și anume de argint fin și de aur fin (900‰). Prețul oficial al celui de argint este de 5 franci elvețieni, iar al celui de aur, de 165 franci elvețieni.

Dreptul de a cumpăra talerul de aur a fost rezervat în primul rând membrilor Asociației Costumelor, iar cel de argint s'a vândut pe stradă la locul serbărilor.

Deși această piesă este numită taler, totuși ea nu este o monedă comemorativă în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă o medalie, deoarece nu are și nici nu a avut nicicând putere cir-

culatorie și în afară de aceasta s'a bătut și din aur, pe când adevărații taleri au fost bătuți numai din argint.

Acest taler poate fi păstrat ca amintire în forma în care a fost bătut, sau poate fi întrebuințat ca broșă, sau, în fine, poate fi purtat ca amulet, agățat de haine cu un lănișor, așa cum se purta și pe vremuri, când monetele comemorative constituiau un decor obișnuit al cosumului.

RECTIFICARE

Primin din partea d-lui general Radu Rosetti, membru al Academiei Române următoarea scrisoare:

București 22 Martie 1947. Domnule Director, Cer ospitalitatea revistei Dvs. spre a face o rectificare.

În recenta sa publicație *Mihail Sutzcu*, d. Corneliu C. Secășanu afirmă în prefață: „În discursul său de recepție la Academia Română din 27 Mai 1935 dl. general Rosetti afirmă, că Sutzcu este în domeniul numismatic și metrologic cel mai competent savant al omenirii întregi”.

Textul discursului meu se găsește în publicațiile Academiei Române. Din cuprinsul său se poate vedea, că cele afirmate de d. Secășanu sunt inexacte. Dacă am arătat marile merite ale lui M. Sutzcu, nu am afirmat nicăieri că Sutzcu este în domeniul numismatic și metrologic cel mai competent savant al omenirii întregi.

Și n'am făcut-o pentrucă:

1. Nu am obiceiul de a exagera.
2. Nefiind nici numismat, nici metrolog, nu-mi puteam îngădui să fac vreo clasificare a acestora.

Mulțumindu-vă pentru ospitalitatea dată acestor rânduri, vă rog a primi, Domnule Director, asigurarea deosebitei stime ce vă păstrez.

(ss) General R. Rosetti